

ВАЖЛИВІСТЬ ЗАКОРДОННОГО ІНВЕСТУВАННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ**Хомутенко Л. І.,***доцент кафедри міжнародних економічних відносин, кандидат економічних наук,
Сумський державний університет,
l.khomutenko@uabs.sumdu.edu.ua***Бондарець А.А.,***студентка спеціальності міжнародних економічних відносин,
Сумський державний університет,
nastyia.bondarets@gmail.com*

На етапі новітнього розвитку світової економіки вагомим й невідкладним питанням є піднесення інвестиційної діяльності, залучення та застосування іноземних інвестицій. Велика кількість країн світу націлюють свої старання на збільшення інвестиційної привабливості іноземних інвестицій та підвищення їх обсягу в національній економіці. Для України її привабливість для інвестицій - одним з найбільш значущих елементів, на основі якого створюються блага сприятливі умови для покращення умов життя населення, розвитку економіки, збільшенню кількості підприємств, піднесення якості бізнеса. Необхідність в закордонних інвестиціях робить свій внесок в зменшення кількості інвестиційної активності вітчизняних компаній, невідкладністю техніко-технологічної модернізації виробництва, а також всієї інфраструктури ринку, важливістю запроваджувати нові методи управління механізми у всіх сферах господарства. В зв'язку, з потребою закордонного інвестування для економіки нашої Батьківщини, виникає потреба в дослідженні та вивченні основних форм та видів закордонних інвестицій. Мета кваліфікаційної магістерської роботи полягає в охарактеризуванні основних проблем та перспективах розвитку інвестиційного процесу в Україні й роль іноземних інвестицій в економіці України, а також в розробці рекомендацій відносно стимулювання закордонних інвестицій. У процесі дослідження залежно від цілей і задач використовувались відповідні методи дослідження економічних процесів, серед яких систематизація та узагальнення (при теоретичному обґрунтуванні - поняття прями іноземні інвестиції), порівняльний та статистичний метод (при аналізі надходжень прямих іноземних інвестицій в Україну), аналізу і синтезу. За результатами дослідження сформульовані такі висновки:

1. Серед основних проблем недосконалості діючого механізму закордонних інвестицій в Україні є: неналежне використання методів (планування, прогнозування, фінансування, регулювання, програмно-цільових методів управління тощо) на всіх рівнях управління інвестиційними процесами.

2. Аналіз продемонстрував, що загалом існує пряма залежність між зростанням закордонних інвестицій та валового регіонального продукту, але зв'язок між даними показниками є слабким.

3. Дослідження основних перешкод для іноземних інвестицій в Україну показало, що перше місце займає судова система країни, корупція посідає друге, а монополізація ринків та захоплення влади олігархами на третьому місці. Крім того, були порівняні надходження інвестицій в роки до пандемії та під час.

Одержані результати можуть бути використані у процесі розробки політики іноземного інвестування України та оцінки ефективності проведення політики у сфері іноземного інвестування.

***Ключові слова:** іноземні інвестиції, інвестиційний клімат України, COVID-19, інвестиційний процес, економічний розвиток, національні економічні інтереси.*

DOI: 10.21272/1817-9215.2021.4-5

ВСТУП

В сучасних умовах, під час розвитку конкуренції на міжнародному ринку та глобалізації, варто звертати свою увагу на кількісні й якісні аспекти для приваблення інвестицій. Для того аби зберегти та захистити економічні інтереси України, потрібно удосконалювати процеси залучення закордонних інвестицій.

В той час, як прямі іноземні інвестори розглядають вплив іноземних інвестицій на економіку нашої країни, вони концентрують свою увагу на двох основних аспектах: приріст експортних потужностей та перспективу вступу на внутрішній ринок.

Коли відбудеться репатріація доходів, то в довгостроковому періоді, інвестиції відіграють негативну роль, але при цьому на початку для країни-реципієнта прями іноземні інвестиції сприятливі. Необхідно відмітити негативний вплив інвестицій на технологічну залежність, порушення планів економічного розвитку, змін в культурі, а також, в діяльності уряду приймаючої країни (наприклад, 80% матеріально-технічної бази України знаходиться у приватній власності, більш того значна частина перебуває під власністю іноземних інвесторів) [1].

Особливу увагу слід надати інформаційному забезпеченню закордонних інвестицій як найслабший в ланці в чинному механізмі регулювання даного процесу. Центри допомоги та інформаційне забезпечення міжнародних бізнесменів, мають надавати інформація для інвесторів про різноманітні проекти та умови їх здійснення за межами країни, адміністративно-правові процедури господарської діяльності, систему оподаткування. [2]

Перш за все, створення ефективної системи, котра сприяє залученню закордонних інвестицій, створює необхідність якісної законодавчої бази. Присутність розбіжностей та недоліків законодавства свідчить про необхідність поліпшення Закону України «Про власність» і «Земельного кодексу України» стосовно визначенню майнових прав інвесторів.

Доцільно було б створити єдину цілісну систему державного управління процесами інвестицій, котра б контролювала відповідні структури по роботі з закордонним інвестуванням, механізми реалізації політики держави, щодо сприяння капіталу, проведення експертних провідних проектів, а також їх конкурсний відбір, координація діяльності з міжнародними організаціями.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження прямих іноземних інвестицій в інвестиційному механізмі держави потребує: формування місця прямих закордонних інвестицій в інвестиційному механізмі національної економіки; класифікації прямих закордонних інвестицій; розгляду взаємного впливу структурних одиниць інвестиційного механізму, що є метою нашого дослідження.

Інвестиційний механізм становить цілеспрямовано створену, взаємодіючу сукупність джерел інвестицій, інструментів, форм й методів, а також засобів впливу на відтворювальний процес на макро- та мікрорівнях в інтересах розширення діючого виробництва або авансування створення нового виробництва. [3]

Отже, актуальні фактори правове-міжнародне регулювання закордонних інвестицій загалом створені інтеграційними міжнародними процесами. Оновлені економічні умови несуть необхідність створення нової системи правового регулювання, котра буде відповідати сучасним тенденціям та забезпечувати розвиток процесів глобалізації для блага всіх народів та країн. Під час вільної міграції робочої сили, а також вільного руху товарів та послуг, капіталів працює сукупність правових норм узгоджених країнами й іншими суб'єктами міжнародного права, що відповідають за коректне функціонування міжнародної економіки. Інтернаціоналізація суспільних відносин має необхідність однакових, форм та методів правового регулювання, а також принципів, що сприяють формуванню єдиної правової зони.

У даних умовах, під розвитку конкуренції на міжнародному ринку та глобалізації, необхідно звертати увагу не лише на кількісні, але й якісні аспекти залучення інвестицій. Для того аби зберегти та захистити економічні інтереси України, необхідно удосконалювати процеси залучення іноземних інвестицій.

Коли прямі іноземні інвестори вивчають вплив іноземних інвестицій на економіку нашої країни, вони акцентують свою увагу на двох основних аспектах: можливість вступу на внутрішній ринок та приріст експортних потужностей.

Якщо на початку для країни-реципієнта прямі іноземні інвестиції сприятливі, то в довгостроковому періоді, коли відбудеться репатріація доходів, інвестиції відіграють негативну роль. Варто зазначити про негативний вплив інвестицій на технологічну залежність, порушення планів економічного розвитку, змін в культурі, а також, в діяльності уряду приймаючої країни (наприклад, 80% матеріально-технічної бази України знаходиться у приватній власності, більш того значна частина перебуває під власністю іноземних інвесторів) [1].

За даними Національного Банку, 1 та 2 кварталу 2021 року, іноземні інвестори вклали в економіку 2836 млн. доларів, що вже на 3704 млн доларів більше, ніж в минулому році. Попри це, за даний період було вилучено капіталу на суму - 41млн.

Таблиця 1 – Прямі іноземні інвестиції в Україні з 2002 по 2021 рр. (млн. дол. США)

Роки	ПП в Україну		ПП з України		Сальдо	
2003	1424	731	13	18	1411	102.1%
2004	1715	291	4	-9	1711	21.3%
2005	7808	6093	275	271	7533	340.3%
2006	5604	-2204	-133	-408	5737	-23.8%
2007	9891	4287	673	806	9218	60.7%
2008	10913	1022	1010	337	9903	7.4%
2009	4816	-6097	162	-848	4654	-53.0%
2010	6495	1679	736	574	5759	23.7%
2011	7207	712	192	-544	7015	21.8%
2012	8401	1194	1206	1014	7195	2.6%
2013	4499	-3902	420	-786	4079	-43.3%
2014	410	-4089	111	-309	299	-92.7%
2015	-458	-868	-51	-162	-407	-236.1%
2016	3810	4268	16	67	3794	-1032.2%
2017	3692	-118	8	-8	3684	-2.9%
2018	4455	763	-5	-13	4460	21.1%
2019	5860	1405	648	653	5212	16.9%
2020	-868	-6728	82	-566	-950	-118.2%
2021	2836	3704	41	-41	2795	-394.2%

Станом на 1 квітня трійку найбільших інвесторів економіки України посіли: Кіпр, котрий вклав 14,958 млрд доларів США, Нідерланди – 10,005 млрд доларів США, Великобританія – 2,953 млрд доларів США. (Рис. 2)

Варто зазначити, що незважаючи на складну ситуацію у світі, а також специфічні відносини з Росією, інвестиції значно збільшились в порівнянні з минулим роками.

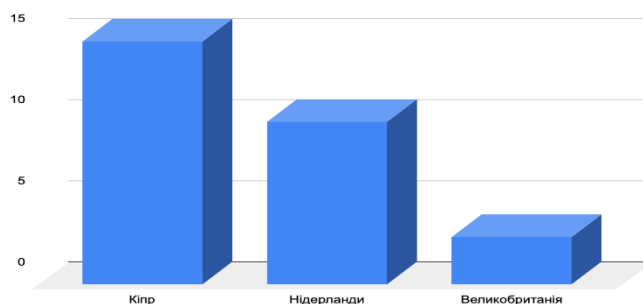

Рисунок 1 – Найбільші іноземні інвестори в Україні 2021 рр. (млрд. дол. США)
Джерело: [1]

Майже 90 % усіх залучених прямих іноземних інвестицій розподілилось між 8 регіонами: Харківської, Львівської, Київської, Дніпропетровської, Запорізької, Одеської, Івано-Франківської, Полтавської областей та до міста Київ.

Саме через нерівноцінний розподіл прямих іноземних інвестицій, виникає головна проблема на території України – відсутність рівномірного соціально-економічного розвитку, більш того подібний розподіл інвестування лише посилює розрив розвитку між районами.

Зазвичай інвестори віддають перевагу розвиненим сферам економіки. Саме тому серед капітальних інвестицій за видами економічної діяльності на 2020 рік, лідируючу позицію займає промисловість 60%, а будівництво складає лише 15% від загального обсягу інвестицій.

Головним фактором, що позбавляє Україну конкурентних переваг у залученні іноземних інвестицій в Україну, виступає – несприятливість інвестиційного клімату, а саме: війна на сході, нестабільність валюти, нестійкість політичної та макроекономічної ситуації, неодноразові (часті) зміни у законодавстві, складнощі з судовою системою під час господарських позовів, а саме неналежне виконання рішень суду та корупція, нестійкість податкової політики, а також можливі складнощі з податковою системою, необхідність надання «хабара» під час проходження митних процедур, слабо розвинене страхування ризиків підприємницької діяльності, бар'єри для нових компаній під час виходу на український ринок, слабкий фондовий ринок України, Covid-19 та складність пандемія, що безпосередньо впливає на всі сфери економіки, складнощі з отриманням довгострокових банківських кредитів. [6]

За рейтингом конкурентоспроможності GCI можна зазначити, що для іноземних інвесторів Україна виступає не сприятливим інвестиційним середовищем, через відносно низькі показники у рейтингу.

За даними Світового економічного форуму, Україна у 2020 році опустилась майже на кінець списку і зайняла 131 місце, серед 162 країни зазначених у списку.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою даного дослідження є виявити основні проблеми та перспективи розвитку інвестиційного процесу в Україні, а так само роль закордонних інвестицій в економіці України.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У процесі дослідження залежно від цілей і задач використовувались відповідні методи дослідження економічних процесів, серед яких систематизація та узагальнення порівняльний та статистичний метод (при аналізі надходжень прямих іноземних інвестицій в Україну), аналізу і синтезу.

Інформаційною базою дослідження є міжнародні нормативно-правові акти, нормативно-правові акти України, що регламентують інвестиційну діяльність; офіційні звіти міжнародних економічних організацій; міжнародні угоди; дані Державного комітету статистики України; монографії вітчизняних і зарубіжних вчених; періодичні видання; матеріали міжнародних конференцій; тощо.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проаналізувавши досвід інших країн, можна відзначити, що іноземні інвестиції сприяють вирішенню проблеми з недостатністю власних коштів, як джерела фінансування. Якщо з розумом підійти до використання іноземних інвестицій то в країні з'являється можливість не лише зрівноважити нестачу внутрішніх інвестиційних ресурсів, але й посприяти підвищенню конкурентоспроможності та ефективності виробництва власної продукції, за допомогою застосування ноу-хау й спостереження за іншими країнами світу й аналізування їх прогресивного досвіду управління. Варто зазначити, що за допомогою іноземних інвестицій країна має змогу вийти на світові ринки, а також налагодити відносини з економікою всього світу, що в свою чергу сприяє виходу з кризи [4, с. 455]. Підсумовуючи, все вище згадане можна прийти до висновку, що іноземні інвестиції безпосередньо впливають на національний стан економіки України, а тому необхідне збільшення інвестицій за для покращення економіки та для можливості входження до сучасної світової господарської системи.

Ось чому, наразі особливу увагу приділяють дослідженню актуального стану іноземного інвестування в економіку нашої країни.

Країни, що мають ринкову економіку, приділяють особливу увагу дослідженню сучасності факторів, котрі можуть нести негативний вплив на розвиток економіки, а тому розробляють випереджувальний план заходів задля часткового або повного усунення. Через це, зарубіжні та вітчизняні дослідники особливо уважно вивчають, чи існують суттєві системні перешкоди для створення інноваційної моделі для розвитку економіки України та направлення країни до статусу розвиненої сучасної держави світу.

Існує декілька пропозицій, щодо вирішення проблем з-за закордонним інвестуванням бізнесу в Україні:

1. Необхідно змінити нормативно-правову базу, а саме передбачати не зміни умови для вітчизняних та іноземних інвесторів.

2. Наступним кроком, я вважаю, необхідно аби органи - місцевої виконавчої влади та місцевого самоврядування посилили свої ролі у створенні сприятливих умов для покращання інвестиційного стану, за допомогою співробітництва з громадськими підприємствами та організаціями.

3. Для гарантованого товарного інвестування доречно буде запровадити лізингові операції. Якщо говорити про індустріальні регіони то це виглядало би, як "інвестиційний трамплін", що допомагав би зібрати отримані товарні ресурси, які на сьогоднішній день по більшій частині не використовані й направити їх у господарський обіг.

Опинившись на шляху незалежного розвитку, наш держава зіткнулася зі складнощами, щодо прискорення перебудови інституційної економіки. Дані трансформації мають негативний вплив і позначаються перш за все на економіці України. Ясно лише одне, що для розвитку та реструктуризації економіки необхідні значні фінансові надходження.

Закордона інвестиційна політика може стати впливовим елементом покращення якості інвестиційного фону України, значення, котрої можна донести завдяки її двоаспектний характеристиці.

З однієї сторони, якщо відштовхуватися від загальнодержавних інтересів, то є необхідність здійснення чіткої відпрацьованої (в плані законодавства) практичної діяльності держави в абсолютно всіх українських регіонах, але при цьому з іншої, — проведення політики інвестування за кордон з зваженням інтересів внутрішніх, має кожний регіон, відштовхуючись від власних потреб реалізації тих чи інших регіональних завдань і цілей, наявності належних місцевих ресурсів. За допомогою об'єднання цілей з'явиться закордонна політика інвестицій.

За висновками іноземних й вітчизняних економічних суб'єктів, інвестиційний фон в Україні є несприятливим. Основні фактори, що впливають негативно на інвестиції й стримують економічному розвитку в Україні – це зарегульованість більшість ринків, нестабільність українського законодавства, відчутний податковий тиск, нерозвиненість ринкової інфраструктури, зокрема фондового ринку, бюрократизм і корупцію в органах влади [5]. Варто зазначити, що існують конкурентні переваги України з позиції потенційного й сучасного стану розвитку держави.

В основу механізму реалізації політики закордонних інвестицій вкладено економіко-організаційний блок, котрий базується на підтвердженні концептуальній основі та стратегії інвестування за кордоном: визначенні важливих напрямів залучення прямих іноземних інвестицій; система пільг в оподаткуванні; збільшення можливостей участі іноземних інвесторів задля створення спільних підприємств і процесах приватизації.

Досвід ЄС, Китаю, Росії та інших країн світу дозволяє відносити політику, що є об'єктом розгляду, до факторів, які своєю дією можуть істотно підвищувати зацікавленість іноземних держав у поглибленні економічної співпраці з Україною та

відповідно обумовлювати відчутне поліпшення умов роботи у них українських інвесторів і її результатів, пов'язаних із розвитком національного товарного експорту.

Державі необхідно сприяти купівлі та формуванню українськими інвесторами за кордоном об'єктів й забезпеченню у зв'язку з інвестуванням в них цими суб'єктами підприємництва суттєвих за своїми обсягами поставок до іноземних держав національних товарів з високим ступенем обробки і науково-технічних параметрів. Їй потрібно забезпечити проведення підготовки інформації про товари згаданого типу, можливості й прогностичні результати інвестування коштів у придбання чи заснування закордонних об'єктів, в ході функціонування яких ці різновиди продукції можуть використовуватися. Ця інформація має доводитись уповноваженими державою структурами до відома визначених на її основі українських інвесторів, які можуть бути зацікавлені у здійсненні інвестицій в об'єкти згаданого типу й організації постачання для використання у процесі їх функціонування відповідних національних товарів.

Держава також має забезпечувати в міру можливості та необхідності полегшення й підвищення ефективності процесів укладання українськими інвесторами домовленостей щодо вищезгаданих об'єктів та налагодження ними господарських зв'язків, необхідних для постачання за межі України і використання в ході їх експлуатації національних товарів, про які йдеться. Їй потрібно докладати систематизованих зусиль, спрямованих на формування сприятливих умов для результативної роботи відповідних суб'єктів господарювання в рамках згаданих домовленостей і зв'язків.

Держава має сприяти участі в роботі українських міжнародних корпорацій структур, які забезпечують розробку і випуск національних товарів з високим рівнем обробки й науково-технічних параметрів. Їй треба

забезпечувати надання допомоги у налагодженні й ефективній реалізації взаємовигідного співробітництва між згаданими корпораціями та структурами, запобіганні виникненню чи швидкому й результативному врегулюванню пов'язаних із ним суперечок.

Застосування державою заходів розглянутого типу спроможне обумовити активізацію й посилення результативності роботи українських інвесторів у сфері забезпечення розширення експортування вітчизняних товарів з високим ступенем обробки й науково-технічних параметрів.

Доцільним є забезпечення укладання Україною з іншими країнами міжнародних домовленостей щодо інвестиційної політики держави-реципієнта іноземних інвестицій, пов'язаної з національною безпекою. Дані домовленості повинні зобов'язувати кожну державу-учасницю забезпечувати додержання у взаєминах з іншими договірними сторонами, насамперед, таких принципів, передбачених в рамках організації економічного співробітництва і розвитку.

ВИСНОВКИ

Методологічною основою при обґрунтуванні політики закордонного інвестування є історична трансформація концептуальних положень яких розкриває причини й передумови здійснення інвестицій за кордон, їх вплив на процеси транснаціоналізації, інтеграції, економічного розвитку та зовнішньоекономічних зв'язків багатьох країн світу і є основою для глибокого аналізу внутрішніх та зовнішніх потоків ПІІ. Тому на основі проведеного групування основних теоретичних підходів, концепцій і моделей активізації закордонних інвестицій в умовах глобальної конкуренції на ринку капіталів, виділено ключові акценти і передумови їх здійснення в ході трансформації економічної думки.

Встановлено залежність активізації ПІІ від: життєвого циклу товару, низки ендогенних і екзогенних чинників та сприятливості інвестиційного клімату, недосконалої конкуренції на ринку, переваг місця розміщення ПІІ та переваг інтернаціоналізації, конкурентоспроможності та економічного розвитку країн-реципієнтів ПІІ, переслідування мобільності факторів виробництва, відповідної

грошової і бюджетної політики, відкритості та активності ЗЕВ, а також з метою збереження конкурентоспроможності та стримування своїх основних конкурентів як в середині країни, так і за її межами.

Аналіз продемонстрував, що загалом існує пряма залежність між зростанням закордонних інвестицій та валового регіонального продукту, але зв'язок між даними показниками є слабким. Отже, таке спрямування закордонних інвестицій не сприяє рівномірному соціально-економічному розвитку території та посилює подальше збільшення розриву у їх розвитку. Можна зробити висновок, що спостерігається непропорційний та асиметричний розподіл обсягів закордонних інвестицій України, а також значна їх «поляризація», що є несприятливим для економіки країни з точки зору стабільного соціально-економічного розвитку.

Визначено загальні напрямки та складові міжнародної інвестиційної політики стимулювання закордонних інвестицій України на національному та світовому рівнях.

Серед основних проблем недосконалості діючого механізму закордонних інвестицій в Україні є: неналежне використання методів (планування, прогнозування, фінансування, регулювання, програмно-цільових методів управління тощо) на всіх рівнях управління інвестиційними процесами, в тому числі за участю іноземних інвесторів; відсутність цілісної системи державного управління інвестиційно-інноваційним розвитком та стимулювання іноземних інвестицій до виконання перспективних та стратегічних завдань соціально-економічного розвитку; неефективне використання наявних фінансових та інвестиційних ресурсів для реалізації державної науково-технічної, інвестиційної та інноваційної політики; нестабільність законодавчої бази іноземного інвестування і ін.

Зокрема можна виділити наступні основні напрями державної інвестиційної політики стимулювання закордонних інвестицій України: визначення цілей та завдань надходження закордонних інвестицій на основі комплексної оцінки стану соціально-економічного розвитку країни та зовнішніх чинників; розробка і реалізація заходів з вдосконалення системи надходження закордонних інвестицій; конкретизація стратегічних завдань політики надходження закордонних інвестицій та структуризація їх за пріоритетністю; оцінка бар'єрів та дестимулюючих чинників реалізації політики надходження закордонних інвестицій; чітке розмежування завдань політики надходження закордонних інвестицій; розробка та реалізація програми закордонного інвестування; контроль за процесом досягнення поставлених завдань.

Україна має великий потенціал для подальшого розвитку процесу надходження інвестицій за кордон. Але саме політична ситуація нашої держави не дозволяє дати волю таким економічним процесам. Я вважаю, що державна політика України мусить стати взірцем для громадян та, особливо, для економічних підприємств. Економіка нашої країни вимагає здійснення комплексних заходів щодо стимулювання розвитку інвестування. Насамперед, варто початки з розвитку таких галузей, як наукові дослідження, розвиток АПК, IT-сфера, вдосконалення фінансово-банківської сфери, розвиток бізнесу, комплексні заходи щодо вдосконалення інвестиційної політики, тощо. Саме здійснення таких процесів стане кроком України на гідну позицію у світовій економіці.

SUMMARY

Khomutenko L.I., Bondarets A. A. Foreign investment of Ukrainian business.

The qualifying thesis is devoted to the study of Ukraine's attractiveness for foreign investment, as well as the main problems in attracting foreign direct investment. The principles of state regulatory policy in the field of FDI in the group countries have proven their effectiveness, but cannot be fully taken into consideration as a basis for Ukraine because of different conditions of sociopolitical and socio-economic development.

A comprehensive analysis – quantitative and qualitative – of foreign direct investment in Ukraine was held: the periods of FDI inflows, their main trends, FDI regulation features have been considered; factors and conditions of influence on the investment process in Ukraine have been determined; the essential characteristics of foreign direct investment have been revealed through consideration of the dynamics and structure of FDI inflows by regional, sectoral and geographical distribution.

The results of the analysis showed the lethargy (lack of qualitative expansion) of foreign direct investment and the inconsistency of the investment structure to the strategic objectives of Ukraine's development. This characterized

by a significant degree of regional heterogeneity, low diversification of FDI revenues by geographical distribution, the relatively low share of investment in the real sector.

The methodological approach to assessing the effectiveness of FDI in the system of economic security indicators has been improved, which has been characterized by the use of a number of indicators (determination of threshold and optimal values of indicators, their weights) and the appropriate methodology for calculating the integrated index. The assessment made it possible to establish that during the analyzing period the integrated index was within the danger zone. The values of the indicators testified the lack of environment for the proper and effective functioning of FDI, as well as the need to improve management in the field of foreign direct investment in the context of NEI implementation.

Keywords: foreign direct investment, investment attractiveness, investment climate, foreign investment, investment development.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бова Т. В. Державна інноваційно-інвестиційна політика України: теорія, методологія, напрями розвитку : [монографія]. – Донецьк : Юго-Восток, 2011. 452 с.
2. Будюк Ю. Г. Стратегія реалізації державної політики по залученню іноземних інвестицій в економіку України : [монографія]. – К. : Фенікс, 2009. 112 с.
3. Обушна Н.І., Мацибора Т.В. Державне регулювання прямих іноземних інвестицій в Україні, 2012. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10820/1/159.pdf>
4. Кириченко О. А., Єрохін С. А. Інвестування: підручник. – К. : Знання, 2009. 573 с.
5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Демчишак Б.Д. Пріоритети стимулювання інвестиційної діяльності в умовах обмеженості фінансових ресурсів, 2013. – Львівський національний університет імені Івана Франка. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/VUbsNbU_2013_1_26.pdf
7. Стратегія економічного розвитку України: наук. збірник / М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т, Укр. Союз промисловців і підприємців, НАН України, Ін-т світової екон. і міжнар. відносин ; [редкол.: О. П. Степанов (голов. ред.) та ін.]. - К. : КНЕУ. 299 с.
8. Прямі іноземні інвестиції та їх вплив на економічне зростання в Україні. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/VUbsNbU/2009_1/VUBSNBU4_p88-p94.pdf
9. Савотин А.А. Инвестиционный потенциал в теории Дж. Кейнса и М.Калецкого, 2011. URL: http://teoria-practica.ru/rus/files/arhiv_zhurnala/2014/13/economics/savotin.pdf
10. Хомутенко Л. І., Хмелик О. С. Тенденції та перспективи інвестиційного співробітництва України з Європейським Союзом. Глобальні та національні проблеми економіки, 2015., вип. 5. Т. 5. С. 99- 103.

REFERENCES

1. Bova T.V. (2011). *State innovation and investment policy of Ukraine: theory, methodology, directions of development: monograph*. 452 p.
2. Budyuk Yu. G. (2009). *Strategy of realization of the state policy on attraction of foreign investments in economy of Ukraine: monograph*. 112 p.
3. Obushna N.I., Matsibora T.V. (2012). State regulation of foreign direct investment in Ukraine. Retrieved from <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10820/1/159.pdf>.
4. Kirichenko O.A., Yerokhin S.A. (2009). *Investing: a textbook*. 573 p.
5. State Statistics Service of Ukraine (n.d.). Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Demchishak B.D. (2013). Priorities of stimulating investment activity in the conditions of limited financial resources. Retrieved from http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_.
7. Stepanov O.P. (ed.) & others (n.d.). *Strategy of economic development of Ukraine*. Ministry of Education and Science of Ukraine, Kyiv. nat. econ. University, Ukr. Union of Industrialists and Entrepreneurs, National Academy of Sciences of Ukraine, Inst. Of World Economics. and international. relations;.
8. Foreign direct investment and their impact on economic growth in Ukraine (n.d.). Retrieved from http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/VUbsNbU/2009_1/VUBSNBU4_p88-p94.pdf
9. Savotin A.A. (2011). Investment potential in the theory of J. Keynes and M. Kaletsky. Retrieved from http://teoria-practica.ru/rus/files/arhiv_zhurnala/2014/13/economics/savotin.pdf
10. Khomutenko L.I., Khmelyk O.S. (2015). Trends and prospects of investment cooperation of Ukraine with the European Union. *Global and national problems of economy*, 5 (5), 99–103.